उपरोधं कृतवती न विसर्ज्जितवत्यसि ॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ ब्राह्मणं क्रोधसन्तप्तं ज्वलन्तमिव तेजसा । १२९७०
दृष्ट्वा साध्वी मनुष्येन्द्र सान्त्वपूर्व्वं वचोऽब्रवीत् ॥ स्त्र्युवाच ॥ क्षन्तुमर्हसि मे विद्वन् भर्त्ता मे दैवतं महत् ।
स चापि क्षुधितः श्रान्तः प्राप्तः शुश्रूषितो मया ॥ ब्राह्मण उवाच ॥ ब्राह्मणा न गरीयांसो गरीयांसो पतिः कृतः ।
गृहस्थधर्म्मे वर्त्तन्ती ब्राह्मणानवमन्यसे । इन्द्रोऽप्येषां प्रणमते किं पुनर्मानवो भुवि ।
अवलिप्ते न जानीषे वृद्धानां न श्रुतं त्वया । ब्राह्मणा ह्यग्निसदृशा दहेयुः पृथिवीमपि ।
॥ स्त्र्युवाच ॥ नाहं बलाका विप्रेन्द्र त्यज क्रोधं तपोधन । अनया क्रुद्धया दृष्ट्या क्रुद्धः किं मां करिष्यसि । १२९७५
नावजानाम्यहं विप्रान् देवैस्तुल्यान् मनस्विनः । अपराधमिमं विप्र क्षन्तुमर्हसि मेऽनघ ।
जानामि तेजो विप्राणां महाभाग्यञ्च धीमतां । अपेयः सागरः क्रोधात् कृतो हि लवणोदकः ।
तथैव दीप्ततपसां मुनीनां भावितात्मनां । येषां क्रोधाग्निरद्यापि दण्डके नोपशाम्यति ।
ब्राह्मणानां परिभवाद्वातापिः स दुरात्मवान् । अगस्त्यमृषिमासाद्य जीर्णः क्रूरो महासुरः ।
बहुप्रभावाः श्रूयन्ते ब्राह्मणानां महात्मनां । क्रोधः सुविपुलो ब्रह्मन् प्रसादश्च महात्मनां । १२९८०
अस्मिंस्त्वतिक्रमे ब्रह्मन् क्षन्तुमर्हसि मेऽनघ । पतिशुश्रूषया धर्म्मो यः स मे रोचते द्विज ।
दैवतेष्वपि सर्व्वेषु भर्त्ता मे दैवतं परं । अविशेषेण तस्याहं कुर्य्यां धर्म्मं द्विजोत्तम ।
शुश्रूषायाः फलं पश्य पत्युर्ब्राह्मण यादृशं । बलाका हि त्वया दग्धा रोषात्तद्विदितं मया ।
क्रोधः शत्रुः शरीरस्थो मनुष्याणां द्विजोत्तम । यः क्रोधमोहौ त्यजति तं देवा ब्राह्मणं विदुः ।
यो वदेदिह सत्यानि गुरुं सन्तोषयेत च । हिंसितश्च न हिंसेत तं देवा ब्राह्मणं विदुः । १२९८५
जितेन्द्रियो धर्मपरः स्वाध्यायनिरतः शुचिः । कामक्रोधौ वशे यस्य तं देवा ब्राह्मणं विदुः ।
यस्य चात्मसमो लोको धर्म्मज्ञस्य मनस्विनः । सर्व्वधर्म्मेषु च रतस्तं देवा ब्राह्मणं विदुः ।
योऽध्यापयेदधीयीत यजेद्वा याजयेत वा । दद्याद्वाऽपि यथाशक्ति तं देवा ब्राह्मणं विदुः ।
ब्रह्मचारी च वेदान् योऽप्यधीयाद्द्विजपुङ्गवः । स्वाध्याये चाप्रमत्तो वै तं देवा ब्राह्मणं विदुः ।
यद्ब्राह्मणानां कुशलं तदेषां परिकीर्त्तयेत् । सत्यं तथा व्याहरतां नानृते रमते मनः । १२९९०
धर्म्मन्तु ब्राह्मणस्याहुः स्वाध्यायं दममार्ज्जवं । इन्द्रियाणां निग्रहञ्च शाश्वतं द्विजसत्तम ।
सत्यार्ज्जवं धर्म्ममाहुः परं धर्म्मविदो जनाः । दुर्ज्ञेयः शाश्वतो धर्म्मः स च सत्ये प्रतिष्ठितः ।
श्रुतिप्रमाणो धर्म्मः स्यादिति वृद्धानुशासनं । बहुधा दृश्यते धर्म्मः सूक्ष्म एव द्विजोत्तम ।
भगवानपि धर्म्मज्ञः स्वाध्यायनिरतः शुचिः । नतु तत्त्वेन भगवन् धर्म्मं वेत्सीति मे मतिः ।
यदि विप्र न जानीषे धर्म्मं परमकं द्विज । धर्म्मव्याधं ततः पृच्छ गत्वा तु मिथिलां पुरीं । १२९९५
मातापितृभ्यां शुश्रूषुः सत्यवादी जितेन्द्रियः । मिथिलायां वसेद्व्याधः स ते धर्म्मान् प्रवक्ष्यति ।
तत्र गच्छस्व भद्रन्ते यथाकामं द्विजोत्तम । अत्युक्तमपि मे सर्व्वं क्षन्तुमर्हस्यनिन्दित ।
स्त्रियो ह्यवध्याः सर्व्वेषां ये धर्म्ममभिविन्दते ॥ ब्राह्मण उवाच ॥ प्रीतोऽस्मि तव भद्रन्ते गतः क्रोधश्च शोभने ।
उपालम्भस्त्वयाऽत्युक्तो मम निःश्रेयसं परं । स्वस्ति तेऽस्तु गमिष्यामि साधयिष्यामि शोभने ।